

РІШЕННЯ № 90

Про затвердження Порядку підвищення професійного рівня адвокатів України в новій редакції

«13» грудня 2024 року

с. Плав'я, Львівська обл.

Рада адвокатів України, розглянувши пропозицію заступника Голови Ради адвокатів України Валентина Гвоздія, взявши до уваги пропозицію представника адвокатів від Хмельницької області у складі Ради адвокатів України Оксани Каденко, інших членів Ради адвокатів України, в межах законодавчо визначених повноважень зазначає наступне.

У Розділі VIII «Правосуддя» Конституції України у статті 131-2 задекларовано, що для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура.

Засади організації і діяльності адвокатури та здійснення адвокатської діяльності в Україні визначаються законом.

5 липня 2012 року Верховною Радою України прийнято Закон України № 5076-VI «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

Відповідно до частини 1, 3 статті 2 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвокатура України – недержавний самоврядний інститут, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правничої допомоги на професійній основі, а також самостійно вирішує питання організації діяльності адвокатури в порядку, встановленому цим Законом. З метою забезпечення належного здійснення адвокатської діяльності, дотримання гарантій адвокатської діяльності, захисту професійних прав адвокатів, забезпечення високого професійного рівня адвокатів та вирішення питань дисциплінарної відповідальності адвокатів в Україні діє адвокатське самоврядування.

У період між з'їздами адвокатів України функції адвокатського самоврядування виконує Рада адвокатів України.

Повноваження і порядок роботи Ради адвокатів України визначається цим Законом та положенням про Раду адвокатів України, що затверджується з'їздом адвокатів України.

До основних завдань адвокатського самоврядування, перелік яких визначено в статті 44 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», законодавцем визначено – підтримання високого професійного рівня адвокатів.

Згідно з пунктом 4 частини 1 статті 21 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» підвищення адвокатом свого професійного рівня є його професійним обов'язком.

Відповідно до пунктів 3, 5, 6 частини 2 статті 34 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» порушення правил адвокатської етики, невиконання або неналежне виконання своїх професійних обов'язків та невиконання рішень органів адвокатського самоврядування є підставами для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності.

Пунктом 3 частини 2 статті 45 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» саме на Національну асоціацію адвокатів України покладено обов'язок забезпечити високий професійний рівень адвокатів України.

Рішенням Ради адвокатів України № 63 від 3 липня 2021 року затверджено Порядок підвищення кваліфікації адвокатів України (нова редакція).

З огляду на законодавчі вимоги та на обраний Україною курс на приєднання до Європейського Союзу, національні інституції адаптують свої стандарти і механізми до норм, передбачених європейською спільнотою. Україна офіційно розпочала переговори щодо вступу до ЄС, ключовим напрямком яких є забезпечення дотримання професійних стандартів у всіх галузях, зокрема і у сфері правосуддя. У цьому контексті підвищення професійного рівня адвокатів набуває особливого значення, оскільки саме адвокатура є важливим гарантом забезпечення прав і свобод громадян в умовах європейської інтеграції.

Рада адвокатів України, як вищий орган адвокатського самоврядування Національної асоціації адвокатів України, керуючись зобов'язаннями України щодо адаптації української правничої системи до європейських стандартів, ухвалила рішення про затвердження Порядку підвищення професійного рівня адвокатів України, врахувавши при цьому найкращі європейські практики та вимоги сучасного українського суспільства задля забезпечення високого професійного рівня українських адвокатів та сприяння належному виконанню ними професійних обов'язків у межах європейського правового простору.

Рада адвокатів України вважає за необхідне врахувати Рекомендації Ради адвокатських асоціацій та правових товариств Європи (CCBE) стосовно безперервного професійного навчання - Continuing Professional Development (CPD) (Безперервний професійний розвиток) - спрямовані на підтримку високих стандартів професійної компетентності та етики серед адвокатів Європи. Основні аспекти рекомендацій CCBE передбачають:

1. Запровадження обов'язкової системи CPD для всіх адвокатів у країнах ЄС, щоб вони регулярно поновлювали знання та вдосконалювали навички. Це стосується правничої галузі, етики та інших важливих компетенцій, необхідних для якісного професійного захисту. *(Обов'язковість безперервного навчання).*
2. Різноманітні формати безперервного навчання: від семінарів і конференцій до тренінгів, онлайн-курсів, проведення досліджень чи підготовки наукових публікацій. Такий підхід дає змогу адаптувати навчання до індивідуальних потреб і робочих умов кожного адвоката. *(Гнучкість форм навчання).*
3. Встановлення конкретних норм щодо обов'язкового мінімуму годин CPD для адвокатів. Ця вимога може відрізнятися в залежності від країни, однак зазвичай передбачає від 10 до 20 годин навчання на рік. *(Визначення кількісних критеріїв).*

При цьому Рада адвокатів України дослідила кількість годин, встановлених для підвищення професійного рівня адвокатами в різних країнах світу, наведених у Таблиці:

<i>Країна</i>	<i>Кількість годин</i>
Ірландія	20 годин/рік
Велика Британія	20 годин/рік
Канада (Онтаріо)	12 годин/рік
Чехія	36 годин (кредитів)/ 3 роки
Верхня Австрія (м. Лінц)	36 годин/ 3 роки
США (штат Іллінойс)	30 годин/ 2 роки
США (штат Флорида)	30 годин/ 3 роки
Бельгія	20 годин/рік
Люксембург	16-20 годин/рік
Угорщина	16 годин/рік
Франція	20 годин/рік

Молдова	16 годин/рік
Кіпр	12 годин/рік

4. CPD має включати етичні аспекти та питання професійної відповідальності, щоб сприяти дотриманню високих стандартів поведінки та довіри клієнтів. (*Етичні стандарти*).
5. Адвокатські асоціації мають забезпечувати систему звітування про CPD для адвокатів та механізми перевірки дотримання вимог. Це може включати подання щорічних звітів або документів, що підтверджують участь у програмах CPD. (*Звітування та моніторинг*).

Рекомендації ССВЕ спрямовані на те, щоб кожен адвокат залишався компетентним у професійній діяльності та був готовий ефективно реагувати на нові правові виклики, зміни в законодавстві та потреби клієнтів.

Рада адвокатів України також враховує наступні основні документи, які містять рекомендації щодо безперервного професійного навчання та інших аспектів діяльності адвокатів та є основними джерелами рекомендацій ССВЕ для адвокатських стандартів компетентності:

1. *CCBE Charter of Core Principles of the European Legal Profession and Code of Conduct for European Lawyers (Хартія основних принципів європейської адвокатури та Кодекс поведінки для європейських адвокатів)* - основний документ, який визначає принципи та етичні стандарти для адвокатів у Європі, а також положення про необхідність підтримки професійної компетентності.
2. *CCBE Recommendations on Continuing Professional Development (Рекомендації ССВЕ щодо безперервного професійного навчання)* - документ зосереджений на CPD і надає адвокатським асоціаціям Європи вказівки щодо запровадження системи обов'язкового професійного навчання.
3. *CCBE Guidelines on the Use of Information and Communication Technology (IKT) by Lawyers and Law Firms (Рекомендації ССВЕ щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій адвокатами та адвокатськими фірмами)* - визначає вимоги до цифрової компетентності, включаючи навчання в сфері ІКТ, що є частиною CPD для сучасних адвокатів.
4. *CCBE Guidelines on Lawyers' Training – Initial and Continuous (Рекомендації ССВЕ щодо навчання адвокатів — початкового та безперервного)* – деталізує як вимоги до початкового навчання адвокатів, так і до їхнього безперервного професійного розвитку.

5. *CCBE Statement on the Independence of the Legal Profession (Заява ССВЕ про незалежність адвокатської професії)* - містить вказівки щодо забезпечення незалежності адвокатів, що передбачає також обов'язок підтримувати свою компетентність через CPD.

В Україні правові підстави для безперервного навчання адвокатів закріплені в різних документах, серед яких основними є:

1. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

Закон визначає, що адвокати повинні постійно вдосконалювати свої професійні знання та навички. Стаття 21 цього Закону містить вимогу щодо безперервного підвищення професійного рівня адвокатів, задля забезпечення надання якісних правничих послуг.

2. Рішення Ради адвокатів України.

Відповідно до частини 3 статті 2 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» з метою забезпечення належного здійснення адвокатської діяльності, дотримання гарантій адвокатської діяльності, захисту професійних прав адвокатів, забезпечення високого професійного рівня адвокатів та вирішення питань дисциплінарної відповідальності адвокатів в Україні діє адвокатське самоврядування.

Рада адвокатів України ухвалила низку рішень, що деталізують організаційні та процедурні аспекти підвищення професійного рівня адвокатів. Зокрема, затверджено перелік заходів і навчальних установ, а також визначено порядок обліку годин, отриманих адвокатами під час навчання.

3. Порядок підвищення кваліфікації адвокатів України. Порядок підвищення професійного рівня адвокатів України.

Цей порядок затверджений Національною асоціацією адвокатів України і визначає конкретні вимоги щодо навчання адвокатів. Порядок встановлює мінімальну кількість годин професійного навчання, яку адвокати мають проходити щороку, а також різноманітні форми навчання (семінари, курси, тренінги тощо).

4. Правила адвокатської етики.

Правила адвокатської етики, затверджені з'їздом адвокатів України, також передбачають обов'язок адвокатів постійно підвищувати професійний рівень. Це є невіддільною частиною їхньої етичної відповідальності перед клієнтами, суспільством і колегами.

5. Порядок акредитації та сертифікації.

Затверджений Національною асоціацією адвокатів України Порядок встановлює механізми проведення навчальних заходів для адвокатів,

зокрема за співпраці з навчальними установами, тренінговими організаціями та іншими відповідними інституціями.

6. Положення про Центр акредитації Вищої школи адвокатури (ВША) НААУ.

Центр акредитації Вищої школи адвокатури проводить акредитацію навчальних заходів і програм із підвищення професійного рівня адвокатів та обліковує набрані адвокатами залікові години. Така система гарантує високу якість професійного навчання і відповідність установленим вимогам Національної асоціації адвокатів України.

Завдяки цим правовим документам в Україні встановлено комплексну систему безперервного навчання для адвокатів, яка відповідає європейським стандартам і сприяє підвищенню рівня правничої допомоги, що надається громадянам.

Прийняття Порядку підвищення професійного рівня адвокатів є важливим кроком до посилення професійної спроможності українських адвокатів, адаптації їх діяльності до вимог європейського законодавства та підвищення довіри до правничої системи України як усередині країни, так і на міжнародному рівні.

Під час визначення та затвердження загальної кількості необхідних залікових годин для підвищення професійного рівня адвокатів, Рада адвокатів України також проаналізувала відповідні показники для суддів і прокурорів, які згідно з Конституцією України, діють у системі правосуддя.

Так, відповідно до статті 89 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» суддя зобов'язаний проходити відповідну підготовку для підтримання кваліфікації в Національній школі суддів України тривалістю не менше 40 академічних годин не рідше одного разу на три роки. При цьому молоді судді (особи, призначені на посаду судді та в яких немає стажу роботи), проходять відповідну підготовку (тобто, 40 академічних годин) щороку протягом перших трьох років. Національна школа суддів України організовує тренінги, що є обов'язковими в межах підготовки, а також тренінги, які суддя має право обрати залежно від своїх потреб.

Стаття 19 Закону України «Про прокуратуру» передбачає обов'язок прокурорів постійно вдосконалювати свій професійний рівень і підвищувати кваліфікацію. З цією метою вони періодично проходять навчання у Тренінговому центрі прокурорів України.

Згідно із Положенням про систему підвищення кваліфікації прокурорів (наказ Офісу Генерального прокурора від 15.06.2021 №200) прокурор вважається таким, який пройшов підготовку з підвищення кваліфікації у центрі, якщо впродовж 48 місяців за результатами участі у тренінгових

курсах/тренінгах набрав 60 залікових балів (у середньому - 15 годин на рік). Кількість залікових балів за кожний тренінговий курс/тренінг визначається Центром залежно від його тематики, складності та тривалості.

Оскільки, судді, прокурори й адвокати входять до єдиної системи «Правосуддя» за Конституцією України, Рада адвокатів України підкреслює важливість встановлення рівня професійної підготовки адвокатів, який не має бути нижчим за рівень, визначений для суддів та прокурорів, зокрема щодо кількості залікових (академічних) годин.

Порядок підвищення професійного рівня адвокатів України, який набирає чинності з 1 січня 2025 року, є новою редакцією Порядку підвищення кваліфікації адвокатів України затверджений рішенням Ради адвокатів України від 3 липня 2021 року № 63 (нова редакція), зі змінами.

Згідно з Порядком підвищення професійного рівня адвокатів України, всі адвокати, незалежно від тривалості їхньої адвокатської діяльності, **зобов'язані щорічно проходити не менше 15 залікових (академічних) годин навчання.**

На підставі вищенаведеного, Рада адвокатів України, з урахуванням пропозицій членів Ради адвокатів України; з метою приведення назви Порядку підвищення кваліфікації адвокатів України до законодавчих вимог; керуючись статтями 55, 57 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Положенням про Раду адвокатів України, Регламентом Ради адвокатів України, **вирішила:**

1. Затвердити Порядок підвищення професійного рівня адвокатів України, як нову редакцію Порядку підвищення кваліфікації адвокатів України, що вступає в дію з 1 січня 2025 року та є невід'ємним додатком до даного рішення.
2. Внести зміни до Положення про помічника адвоката, затвердженого рішенням Ради адвокатів України № 113 від 25 вересня 2015 року зі змінами, виклавши підпункт 8.3.8. пункту 8.3. статті 3 Положення у такій редакції:
- «8.3.8. підвищувати свій професійний рівень на рівні 10 залікових (академічних) годин на кожен звітний рік відповідно до вимог щодо підвищення професійного рівня адвокатів. Звітний рік (звітний період) щодо вимоги про підвищення професійного рівня для помічника адвоката починається з дати отримання ним статусу помічника адвоката (дата видачі посвідчення помічника адвоката) та закінчується через рік.

Помічнику адвоката, який виконав вимоги щодо підвищення професійного рівня, Вищою школою адвокатури Національної

асоціації адвокатів України видається сертифікат про підвищення професійного рівня помічника адвоката.

У разі невиконання вимог щодо підвищення професійного рівня помічником адвоката за попередній період, він може пройти спеціальне тестування за кожен рік невиконання, розроблене Вищою школою адвокатури Національної асоціації адвокатів України.

Електронний сертифікат про підвищення професійного рівня помічника адвоката вноситься Вищою школою адвокатури Національної асоціації адвокатів України до особистого електронного кабінету з професійного рівня на платформі Центру акредитації та сертифікації Вищої школи адвокатури Національної асоціації адвокатів України cpd.hsa.org.ua.

Помічник адвоката, який набув статусу помічника адвоката після 01 січня 2025 року, зобов'язаний в термін один місяць зареєструвати особистий електронний кабінет з професійного рівня на платформі Центру акредитації та сертифікації Вищої школи адвокатури Національної асоціації адвокатів України cpd.hsa.org.ua.».

3. Кваліфікаційно-дисциплінарні комісії адвокатури та/або Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури здійснюють розгляд скарг (заяв), які містять відомості про наявність у діях адвоката ознак дисциплінарного проступку за непідвищення свого професійного рівня за відповідний рік/роки, згідно положень Порядку підвищення кваліфікації адвокатів України/Порядку підвищення професійного рівня адвокатів України та рішень Ради адвокатів України, які були чинними на момент порушення професійного обов'язку адвокатом.
4. Притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності за непідвищення професійного рівня не звільняє його від обов'язку виконати цей обов'язок за той рік або роки, за які було накладено дисциплінарне стягнення.
5. Секретарю Ради адвокатів України про прийняте рішення повідомити ради адвокатів регіонів, Вищу школу адвокатури Національної асоціації адвокатів України, а також опублікувати дане рішення на офіційному вебсайті Національної асоціації адвокатів України з метою доведення до відома всіх адвокатів України.

Голова Ради адвокатів України

/підпис/

Лідія ІЗОВІТОВА

Секретар Ради адвокатів України

/підпис/

Ігор КОЛЕСНИКОВ